

**Плани семінарських занять з дисципліни:
«Онтологічні та гносеологічні концепції у сучасній філософії»**

Заняття 1. Сутність та культурні засади онтології та гносеології.

1. Сутність онтології та гносеології та їх взаємозв'язок.
2. Матеріалізм та ідеалізм.
3. Повсякденність як онтологічна та гносеологічна проблема.
4. Пізнання через символи та пізнання через образи.

Література до заняття 1

Основна література

1. Онтологія і метафізика: Підручник. Т.3 / Б. Мондін ; Пер. з італ. Б. Завідняка. – Жовква: Місіонер, 2010.
2. Предмет і проблематика філософії: Навч. пос./За заг. ред. М.А. Скринника і З.Е. Скринник/. – Львів: ЛБІ НБУ, 2001.
3. Філософія: предмет, історія, проблеми. Текст лекцій (під ред. Карася А.Ф., Скринника М.А., Пашука А.І.). – Львів, 1994. – Ч. 1.
4. Філософія: навч. посіб. / А.М. Черній. – К.: Академвидав, 2011.
5. Філософія: підруч. / Є.М. Причепій, А.М. Черній, Л.А. Чекаль. – 2-ге вид., виправл., доповн.. – К.: Академвидав, 2008.

Додаткова література

1. Тарароєв Я.В. Матеріалістичне розуміння суспільства. Соціальні структури як нерівноважні системи та оцінка перспектив їх розвитку і функціонування за допомогою параметра EROI. // Філософія в сучасному світі [Електронний ресурс]: матеріали 4-ї Міжнар. наук.-практ. конф., 17-19 листопада 2023 р. / гол. ред. Я.В. Тарароєв ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т» [та ін.]. – Електрон. текст. дані. – Харків, 2023. – 205 с. – Укр. та англ. мовами. С. 13-19.
2. Тарароєв Я.В. Категорія «часу» як фактор розвитку технологій та соціальні інституції економічної діяльності у сучасному суспільстві // Філософія в сучасному світі [Електронний ресурс] : матеріали 5-ї Міжнар. наук.-практ. конф., 22-24 листопада 2024 р. / ред. кол. О. О. Дольська, Я. В. Тарароєв, А. В. Кіпенський, [та ін.] ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т» [та ін.]. – Електрон. текст. дані. – Харків, 2024. – 254 с. – Укр. та англ. мовами. С.114-116.
3. Валецька І. Історичні долі класичної метафізики в ХХ сторіччі // Філософська думка. – 1998. – №2
4. Тарароєв Я.В. Шапченко Т.В. Онтологія струн: від Всесвіту до музики. // Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна Серія: Теорія культури та філософія науки – 2011, № 980, стор. 120 – 127.
5. Основи філософії: Навч. посібник / П.І. Гнатенко, В.Б. О कोरोков, В.І. Пронякін, О.О. Осетрова. – К.: Вища освіта, 2009. – 335 с. – С. 125-180.

Заняття 2. Онтологічні та гносеологічні засади релігії та міфу.

1. Онтологія міфу.
2. Гносеологічна методологія міфу.
3. Онтологія релігії.
4. Гносеологічна методологія релігії.
5. Міф та релігія у сучасному соціуму.

Література до заняття 2

Основна література

- 1.Голіченко Т.С. Слов'янська міфологія та антична культура.–К.: Наукова думка,1994.
- 2.Онтологія і метафізика: Підручник. Т.3 / Б. Мондін ; Пер. з італ. Б. Завідняка. – Жовква: Місіонер, 2010.
- 3.Предмет і проблематика філософії: Навч. пос./За заг. ред. М.А. Скринника і З.Е. Скринник/.–Львів: ЛБІ НБУ, 2001.
- 4.Філософія: предмет, історія, проблеми. Текст лекцій (під ред. Карася А.Ф., Скринника М.А., Пашука А.І.).–Львів,1994.–Ч. 1.
- 5.Філософія: навч. посіб. / А.М. Черній. – К.: Академвидав, 2011.
- 6.Філософія: підруч. / Є.М. Причепій, А.М. Черній, Л.А. Чекаль. – 2-ге вид., виправл., доповн. – К.: Академвидав, 2008.

Додаткова література

1. Tararoev Jakov, Olga Horodyska and Olga Dolska Ontological Prerequisites for the Emergence of Scientific Cosmology in the Context of the Emergence and Development of the Scientific Thinking.// Philosophy and Cosmology, Volume (2024), 32, 60-73. <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/73734>
2. Тарароєв Я.В Світоглядні засади палеоастрономічної культури європейських неоліту та бронзового віку //Вісник Національного технічного університету «ХПІ». Серія: Актуальні проблеми розвитку українського суспільства № 2, 2022. С.11 – 18.
- 3.Основи філософії: Навч. посібник / П.І. Гнатенко, В.Б. О कोरोков, В.І. Пронякін, О.О. Осетрова. – К.: Вища освіта, 2009. – 335 с. – С. 125-180.

Заняття 3. Античні онтологічні концепції та сучасність.

1. Досократовські онтологічні концепції античної класики та сучасність.
- 2.Сократ vs Софісти – співвідношення об'єктивного та суб'єктивного пізнання у сучасності.
3. Єдність об'єкта та суб'єкта у сучасному пізнанні.
- 4.Платон як засновник сучасного європейського ідеалізму.
- 5.Метафізика Аристотеля як онтологічний базис класичного наукового пізнання.
- 6.Взаємозв'язок логіки та онтології з Аристотеля до сучасності.
- 7.Сучасні альтернативи метафізики.

Література до заняття 3

Основна література

- 1.Голіченко Т.С. Слов'янська міфологія та антична культура.–К.: Наукова думка,1994.
- 2.Онтологія і метафізика: Підручник. Т.3 / Б. Мондін ; Пер. з італ. Б. Завідняка. – Жовква: Місіонер, 2010.
- 3.Предмет і проблематика філософії: Навч. пос./За заг. ред. М.А. Скринника і З.Е. Скринник/.–Львів: ЛБІ НБУ, 2001.
- 4.Платон. Діалоги.–К.,1996.

5. Філософія: предмет, історія, проблеми. Текст лекцій (під ред. Карася А.Ф., Скринника М.А., Пашука А.І.).—Львів, 1994.—Ч. 1.

6. Філософія: навч. посіб. / А.М. Черній. — К.: Академвидав, 2011.

7. Філософія: підруч. / Є.М. Причепій, А.М. Черній, Л.А. Чекаль. — 2-ге вид., виправл., доповн.. — К.: Академвидав, 2008.

Додаткова література

1. Tararoev Jakov, Olga Horodyska and Olga Dolska Ontological Prerequisites for the Emergence of Scientific Cosmology in the Context of the Emergence and Development of the Scientific Thinking.// Philosophy and Cosmology, Volume (2024), 32, 60-73.

<https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/73734>

2. Основи філософії: Навч. посібник / П.І. Гнатенко, В.Б. Огороков, В.І. Пронякін, О.О. Осетрова. — К.: Вища освіта, 2009. — 335 с. — С. 125-180.

Заняття 4. Кантіанство та позитивізм – онтологічні та гносеологічні засади.

1. «Чи можлива метафізика як наука»?

2. «Антиномії чистого розуму» та теорема Гьоделя.

3. Онтологічна та гносеологічна складова позитивізму першої хвилі.

4. Криза позитивістських поглядів першої хвилі.

5. Гносеологічні та онтологічні підвалини другої хвилі позитивізму.

6. Критика другої хвилі позитивізму.

7. Онтологічне та гносеологічне підґрунтя третьої хвилі позитивізму.

8. Принцип верифікації та його неспроможність.

9. Криза позитивізму як онтологічна та гносеологічна проблема співвідношення загального та часткового.

Література до заняття 4

Основна література

1. Іммануїл Кант. Прологомени до кожної майбутньої метафізики, яка зможе виступати як наука/ Перекл. укр. мовою д-ра Івана Мірчука.—Мюнхен: УВУ, 2004.—Серія: Varia ч.50.

2. Онтологія і метафізика: Підручник. Т.3 / Б. Мондін ; Пер. з італ. Б. Завідняка. — Жовква: Місіонер, 2010.

3. Предмет і проблематика філософії: Навч. пос./За заг. ред. М.А. Скринника і З.Е. Скринник/.—Львів: ЛБІ НБУ, 2001.

4. Філософія: предмет, історія, проблеми. Текст лекцій (під ред. Карася А.Ф., Скринника М.А., Пашука А.І.).—Львів, 1994.—Ч. 1.

4. Філософія: навч. посіб. / А.М. Черній. — К.: Академвидав, 2011.

5. Філософія: підруч. / Є.М. Причепій, А.М. Черній, Л.А. Чекаль. — 2-ге вид., виправл., доповн.. — К.: Академвидав, 2008.

Додаткова література

1. Tararoev Jakov, Olga Horodyska and Olga Dolska Ontological Prerequisites for the Emergence of Scientific Cosmology in the Context of the Emergence and Development of the Scientific Thinking.// Philosophy and Cosmology, Volume (2024), 32, 60-73.

<https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/73734>

2. Тарароєв Я.В. Категорія «часу» як фактор розвитку технологій та соціальні інституції економічної діяльності у сучасному суспільстві // Філософія в

- сучасному світі [Електронний ресурс] : матеріали 5-ї Міжнар. наук.-практ. конф., 22-24 листопада 2024 р. / ред. кол. О. О. Дольська, Я. В. Тарароєв, А. В. Кіпенський, [та ін.] ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т» [та ін.]. – Електрон. текст. дані. – Харків, 2024. – 254 с. – Укр. та англ. мовами. С.114-116.
- 3.Валевська І. Історичні долі класичної метафізики в ХХ сторіччі //Філософська думка.–1998.–№2
- 4.Тарароєв Я.В. Шапченко Т.В. Онтологія струн: від Всесвіту до музики.// Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна Серія: Теорія культури та філософія науки – 2011, № 980, стор. 120 – 127.
- 5.Основи філософії: Навч. посібник / П.І. Гнатенко, В.Б. Огороков, В.І. Пронякін, О.О. Осетрова. – К.: Вища освіта, 2009. – 335 с. – С. 125-180.

Заняття 5. Основні концепції онтології кінця ХХ та початку ХХІ століть.

- 1.Екзистенціальна онтологія Мартіна Гайдеггера.
- 2.Екзистенціальна антропологія Жан-Поля Сартра.
- 3.Онтології і логіки становлення Жюльєн Дельоза.
- 4.Проект відродження філософії Події Алена Бадью.

Література до заняття 5

Основна література

- 1.Дерріда Ж. Позичіі. – К.: Д.Л., 1994
- 2.Камю А. Бунтівна людина//Альбер Камю. Вибр. тв. у 3-х т. – Харків,1996-1997.– Т.3.Есе.
- 3.Камю А. Міф про Сізіфа//Альбер Камю. Вибр. тв. у 3-х т.–Харків, 1996-1997.– Т.3.Есе.
- 4.Камю А. Творчість і свобода//Альбер Камю. Вибр. тв. у 3-х т.–Харків,1996-1997.–Т.3.Есе.
- 5.Онтологія і метафізика: Підручник. Т.3 / Б. Мондін ; Пер. з італ. Б. Завідняка. – Жовква: Місіонер, 2010.
- 6.Предмет і проблематика філософії: Навч. пос./За заг. ред. М.А. Скринника і З.Е. Скринник/.–Львів: ЛБІ НБУ, 2001.
- 7.Сартр Ж.-П. Буття і ніщо: Нарис феноменологічної онтології.–К.,2001.
- 8.Філософія: предмет, історія, проблеми. Текст лекцій (під ред.Карася А.Ф., Скринника М.А., Пашука А.І.).–Львів,1994.–Ч. 1.
- 9.Філософія: навч. посіб. / А.М. Черній. – К.: Академвидав, 2011.
- 10.Філософія: підруч. / Є.М. Причепій, А.М. Черній, Л.А. Чекаль. – 2-ге вид., виправл., доповн.. – К.: Академвидав, 2008.

Додаткова література

- 1.Основи філософії: Навч. посібник / П.І. Гнатенко, В.Б. Огороков, В.І. Пронякін, О.О. Осетрова. – К.: Вища освіта, 2009. – 335 с. – С. 125-180.